

Evaluering af 0-3års materialet

Udarbejdet af Seismonaut for Fri for Mobberi
December 2019

Indhold

1. Introduktion	s. 3
2. Praksis i dagplejer og vuggestuer	s. 6
3. Bilag	s. 15
3.1. Idekatalog	s. 17
3.2. Personaer	s. 49
3.3. Brugerrejser for vuggestue og dagpleje	s. 63

1. Introduction

Introduktion

Fri for Mobberi er et forebyggende antimobbeprogram for 0-9-årige børn, fagfolk og forældre, som Mary Fonden og Red Barnet står bag. Programmet består af pædagogiske materialer, som målrettet arbejder med at styrke børnefællesskaber og forebygge mobning.

Kufferten med materialer målrettet de 0-3 årige blev lanceret i 2016, og evalueringen har haft til formål at reflektere over; hvad der virkede i kufferten, og hvad der kunne styrke kuffertens indhold.

Evalueringen beror på en række kvalitative datakilder, der har haft til formål at belyse praksis i dagplejer og vuggestuer. Dertil har evalueringen inddraget brugere på en udviklingsworkshop, for at sikre, at nye materialer er velfunderede i praksis, og er anvendelige i hverdagen.

I denne rapport præsenterer vi både de kvalitative indsigter fra projektet, og de udviklede værktøjer, der skal bistå sekretariatet for Fri for Mobberi med det videre arbejde med 0-3 års materialet.

God læselyst!

Beskrivelse af metode og proces

Analysen er baseret på kvalitative metoder, som har haft til formål at få et indgående kendskab til praksis i vuggestuer og dagplejer. Dertil er der afholdt et samskabende arbejds møde og en udviklingsworkshop, for at sikre et brugerinddragende perspektiv i evalueringen.

Kvalitative metoder

Foruden netnografi og ekspertinterviews udført af Fri for Mobberi, har Seismonaut faciliteret og udført etnografiske observationer sammen med Fri for Mobberi. Der er udført observationer hos tre vuggestuer i henholdsvis Ishøj Kommune, Gentofte Kommune og Frederikssund Kommune. Dertil er der udført observationer hos tre dagplejere i Allerød Kommune, Nyborg Kommune og Københavns Kommune. Institutioner og dagplejere er valgt ud fra kriterier om:

- Normering
- Geografi
- Kendskab til Fri for Mobberi.

Udvælgelsen er udført i samarbejde mellem Fri for Mobberi og Seismonaut.

Proces for samskabelse

Processen for samskabelse har inddraget hele sekretariatet for Fri for Mobberi, hvor både Mary Fonden og Red Barnet er repræsenteret.

Aktiviteter i processen har bestået af et arbejds møde mellem Seismonaut og sekretariatet, hvor indsigter fra observationer er udarbejdet i fællesskab.

Dertil faciliterede Seismonaut en udviklingsworkshop med seks deltagere fra vuggestuer og dagplejer samt sekretariatet. Her blev indsigter fra arbejds mødet kvalificeret og en bruttoliste af ideer udarbejdet med afsæt i analysen.

2. Praksis i vuggestuer og dagplejer

Hovedpointer

Analysen af praksis i dagplejer og vuggestuer har til formål at nuancere viden om, hvordan Fri for Mobberi kan understøtte det faglige, pædagogiske arbejde med børn i 0-3 års alderen. I dette kapitel udfoldes nedenstående syv centrale hovedpointer fra analysen.

1. Mange mikroovergange kan give anledning til uro
2. Det utrygge barn kan påvirke alle
3. Håndteringen af konflikter mellem børn kræver en målrettet indsats
4. Børnenes aldersforskelle bruges som pædagogisk greb i dagligdagen
5. Den frie leg understøttes forskelligt
6. Praktiske opgaver fylder meget i hverdagen
7. Der er stor variation i personalets anvendelse af pædagogiske værktøjer

1. Mange mikroovergange kan give anledning til uro

For børn kan mikroovergangene være store, og de kan være svære at overskue, fordi de bidrager til skift i børnenes rutiner.

Mikroovergange er når der forekommer et skift fra aktivitet til aktivitet. Eksempler på mikroovergange er overgangen fra morgensamling til fri leg eller fra frokost til børnene skal puttes.

Uddraget af observationsnoten til højre skildrer skiftet fra frokost til putning. I dette tidsrum er der mange opgaver, som personalet skal varetage, og børnene leger derfor på egen hånd. Det resulterer i uro og usikkerhed i børnegruppen, som gør det sværere for personalet at skabe trygge rammer om den forestående lur. Samtidig er de mange mikroovergange i børnenes hverdag uundgåelige, fordi hverdagen i dagpleje eller vuggestue er præget af faste rutiner og aktiviteter, der både eksisterer af rent praktiske årsager, og bidrager til stabilitet i hverdagen.

Observationerne af mikroovergangene har givet anledning til refleksion om, hvilken betydning mikroovergangene har fra et barneperspektiv, og hvorvidt Fri for Mobberi kan understøtte dagligdagens mikroovergange. På udviklingsworkshoppen blev der derfor arbejdet konkret med redskaber til mikroovergange, fx vente-sange og små fem-minutters lege. De to ideer er eksempler, der blev udviklet på workshoppen. De udfoldes yderligere i idekataloget (bilag 3.1).

Uddrag af observationsnote

“Efter frokosten begynder arbejdet med at gøre børnene klar til middagslur. Personalet folder senge ud, rydder op efter maden og skifter børnene. Det minder lidt om Ragnarok. De mindste børn sidder stadig i deres høje stole. Ingen interagerer med dem, før det er deres tur til at blive skiftet. De kan ikke være på gulvet, for meget af pladsen er nu brugt af sengene, og nogle af de større børn leger voldsomt med en bold inden for.”

Observation fra vuggestue

2. Det utrygge barn kan påvirke alle

Nogle børn oplever større utryghed end andre børn i løbet af en dag, hvilket har indflydelse på hele børnegruppen og pædagogernes arbejde.

Observationerne tegnede et billede af at pædagoger og personale ofte står med et barn, som i højere grad er utrygt i vuggestuen eller dagplejen. Konsekvensen er, at en voksen tilnærmelsesvis udgår fra arbejdet med den samlede børnegruppe for at yde den nødvendige ekstra omsorg og nærvær, som barnet har brug for. Observationerne viste yderligere, at det havde indflydelse på hele børnegruppen og personalets arbejde.

Utryghed hos et barn kan forekomme af mange årsager. Pædagogerne pegede fx på, at der kan være en utryg periode under indkøringen af et barn i dagtilbuddet. Det kræver ekstra ressourcer af dagtilbuddet som uddraget af observationsnoten til højre illustrerer.

Observationerne gav anledning til refleksion om, hvorvidt Fri for Mobberi kan understøtte personalets tryghedsskabende arbejde, indenfor de givne rammer.

I idekataloget er der bud på forskellige redskaber og aktiviteter, fx følelsesplakater og ideer til forældresamarbejde, som kan styrke børnenes tryghed. Ideerne blev udarbejdet på udviklingsworkshoppen.

Uddrag af observationsnote

“Lise er ca. 1 år. Hun går rundt med sin sut og virker meget grådlabil. Det betyder, at der skal være en voksen hos hende hele tiden, ellers begynder hun at græde. Pædagogerne har vænnet sig til Lises tryghedssøgen og gråd. De er omsorgsfulde over for hende, men det er blevet en konstant del af deres hverdag. En af pædagogerne fortæller dog at de dage, hvor der er færre voksne og flere børn, er det rigtig svært, fordi de ikke har mulighed for at gå tæt rundt med Lise hele tiden.”

Observation fra vuggestue

3. Håndteringen af konflikter mellem børn kræver en målrettet indsats

Gennem dialog med pædagoger og personale, blev det tydeligt at de oplever en udfordring i forhold til at håndtere konflikter godt mellem børnene.

Personalet gav udtryk for, at det specielt er en udfordring, når konflikterne har en fysisk karakter fx bid eller at børnene slår hinanden.

Eksemplet på en konflikt, og hvordan den løses, i uddraget til højre, viser en dagplejers indsats for at stoppe en konflikt mellem to børn. Dagplejeren arbejdede målrettet med at inkludere det nytilkomne barn i børnegruppen, samtidig med at hun viste det ældre barn, at hun kunne blive en rollemodel og hjælpe det yngre barn i dagligdagen.

Der findes allerede en række materialer, til at understøtte det faglige arbejde med konflikter mellem børn, i Fri for Mobberi materialet. På udviklingsworkshoppen blev der yderligere udviklet ideer, der kan understøtte konflikthåndteringen i endnu højere grad, fx brugen af plakater med illustrationer af følelser, som kan hjælpe børnene med at udtrykke sig. Ideerne er beskrevet i idekataloget.

Uddrag af observationsnote

“Dagplejeren fortæller, at den ældste pige i børnegruppen blev sur, da der startede en ny lille pige. Dagplejeren blev derfor nødt til at understøtte den mindste, og samtidig sørge for at den store pige følte sig hørt. Det lykkedes for dagplejeren med en målrettet indsats at få de to til at gå fra konflikt til en tæt, kærlig relation.”

Observation hos dagplejer

4. Børnenes aldersforskelle bruges som pædagogisk greb i dagligdagen

I 0-3 års alderen, er der stor forskel på de små og de store børn, hvilket kan skabe en udfordring i forbindelse med aktiviteter.

Børn i 0-3 års alderen gennemgår en stor udvikling. Specielt omkring to-års-alderen, gav pædagogerne udtryk for, at der er en tydelig forskel i barnets mulighed for ageren med omverdenen, som barnet hidtil ikke har kunne. Observationerne viste yderligere, at det skaber en pædagogisk udfordring for dagplejer og vuggestuer, da de skal kunne favne børnenes behov på tværs af aldersforskelle.

Forskellige praksisser er blevet observeret, bl.a. at børnene inddeles i aldersgrupper, hvis børneflokkene er stor nok til det. Et andet observeret greb, var at få børnene til at understøtte hinanden i deres udvikling, som skildret i uddraget til højre.

De forskellige observerede praksisser understregede, at det er vigtigt at have opmærksomhed på disse aldersforskelle i Fri for Mobberi materialet. På udviklingsworkshoppen blev der derfor arbejdet med aldersforskellene, fx en plakat, hvor børn krammer hinanden eller, hvor den store bamseven hjælper den lille bamseven. Ideerne er udfoldet i idekataloget.

Uddrag af observationsnote

“En pige kommer ind på stuen, som ikke har fået sine sko af. I stedet for at pædagogen fjerner skoene, spørger han en større dreng om han ikke vil hjælpe pigen. Da skoene er kommet af roser pædagogen begge børn og opfordrer dem til at kramme. Pædagogen fortæller bagefter at han har meget fokus på at lære børnene at de skal hjælpe hinanden, og prøver at styrke børnenes venskaber på den måde.”

Observation fra vuggestue

5. Den frie leg understøttes forskelligt

Der er mange pædagogiske redskaber til de fastlagte aktiviteter, men observationerne viste større variation i håndteringen af den frie leg.

Som en fast del af børnenes hverdag er der forskellige tidspunkter, hvor børnene leger frit med hinanden. Det kan enten være udenfor på legepladsen eller indendørs fx i løbet af en mikroovergang.

Observationerne viste stor variation i håndteringen af den frie leg. I visse situationer faciliteres eller understøttes børnenes leg i højere grad, og i andre bliver det nødvendigt, at børnene leger på egen hånd fx i hektiske mikroovergange. Indsigterne fra observationerne viste et potentiale for at udvikle Fri for Mobberi materialer, der både kan; inspirere til flere typer af faciliterede lege, greb til at videreudvikle børnenes egne lege og understøtte personalet i de forskellige legesituationer.

I idekataloget er der eksempler på facilitering af leg og understøttelse af børnenes egen leg, fx hæfte med tips til personalets rolle, som blev udviklet på workshopen. Dette er både for at mindske konflikter og for at styrke fællesskab samt leg på tværs af hele børnegruppen i den frie leg.

Uddrag af observationsnote

“Vi er gået ud på legepladsen, hvor børnene leger på egen hånd. Personalet står sammen i forskellige grupper på tværs af stuerne, og snakker. De holder øje med børnene, men de engagerer sig ikke i deres leg eller understøtter den.”

Observation fra vuggestue

6. Praktiske opgaver fylder meget i hverdagen

Praktiske opgaver, fx oprydning af legetøj, gøre klar til frokost og hjælpe børn af og på med overtøj, er en stor del af personalets hverdag.

I løbet af observationerne blev det tydeligt, at praktiske opgaver såsom oprydning er en stor del af hverdagen i et dagtilbud. For personalet er det tidskrævende opgaver, og observationerne viste at børnene sjældent inddrages.

I uddraget til højre beskrives en situation, hvor de praktiske opgaver tager personalets tid, og børnene leger uroligt på egen hånd, fordi de er trætte. Disse situationer gav anledning til refleksioner om, hvorvidt Fri for Mobberi materialer kan vise muligheder for større inddragelse af børnene i praktiske opgaver.

På udviklingsworkshoppen blev der derfor udviklet ideer til materialer, hvor børnene engageres i fx oprydning, rutine lege og plakater med rutine situationer, så børnene inddrages i opgaverne.

Ideerne er udfoldet i idekataloget.

Uddrag af observationsnote

“Der er kun en voksen på stuen, imens børnene skiftevis bliver puttet, og hun rydder op og fejer. Imens leger børnene på egen hånd. Det er ulvetimen, og alle er trætte. Der er meget larm i rummet. Det er tydeligt, at det ikke er muligt for de to pædagoger, der putter og skifter ble, at hjælpe pædagogen på stuen. De kan ikke se de andre børn mens de putter.”

Observation fra vuggestue

7. Der er stor variation i personalets anvendelse af pædagogiske værktøjer

For at sikre at materialerne fra Fri for Mobberi favner hele personalegruppen i vuggestuer og dagplejegrupper, er det nødvendigt at materialet understøtter forskellige faglige interesser.

I løbet af observationerne tegnede der sig et billede af en stor variation i anvendelsen af pædagogiske redskaber i de forskellige dagtilbud. Alle steder blev der arbejdet med nærvær og omsorg, men refleksionen over, hvordan børns udvikling kan understøttes med forskellige pædagogiske redskaber, var mere italesat nogle steder end andre.

Indsigterne fra observationerne gav anledning til refleksion om materialerne fra Fri for Mobberi, skal kunne favne personale, der både har stort kendskab til arbejdet med børns fællesskaber samt relationer og personale som er nye i faget og indenfor denne pædagogiske retning.

Ved at tilbyde en bredere vifte af aktivitetstilbud i kufferten, kan materialerne på sigt komme flere børn til gode. I idekataloget findes der flere eksempler på, hvordan materialer kan udvikles, fx et vendespil med bamseven, for at gøre materialer let anvendelige.

Uddrag af observationsnote

“En pædagogmedhjælper fortæller at han har deltaget i flere Bamseven-aktiviteter, og synes de er rigtig gode. Han har dog ikke mod på at igangsætte nogle af dem selv, da han ikke er den bedste til at synge eller lave rollespil. Han foretrækker udendørs aktiviteter med børnene, hvor de kan løbe og kaste med bolde til hinanden”

Observation fra vuggestue

3. Bilag

Introduktion til bilag

I det følgende samler vi:

- 3.1. **Idekatalog** udarbejdet på udviklingsworkshop november 2019
- 3.2. **Personaer** udarbejdet på arbejds møde oktober 2019
- 3.3. **Brugerrejser** udarbejdet på arbejds møde oktober 2019 og efterfølgende kvalificeret på udviklingsworkshop november 2019

E N M T

3.1 Idekatalog

Udarbejdet på udviklingsworkshop november 2019

1. Bog om omsorg

Beskrivelse:

- Bog som handler om, hvordan man kan få og give omsorg
- Bogen skal kunne læses og leges med af børn i alle aldre
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, at et utrygt barn har brug for omsorg. Bogen kan hjælpe med at forklare omsorg.

Målgruppe:

Børn.

2. Film til forældre

Beskrivelse:

- Film der beskriver forældres rolle i relation til dagpleje- og vuggestue
- Filmen skal kunne bruges til refleksion for de interesserede
- Det giver en fælles forståelse mellem fagfolk og forældre
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, at forældrene vil have mere viden om deres rolle i forhold til indkøring af et barn.

Målgruppe:

Forældre.

3. Supplement til faghæfte

Beskrivelse:

- En *light* version af det eksisterende faghæfte
- Faghæftet skal fungerer som en nem introduktion til nye ansatte eksempelvis studerende og vikarer
- Det skal vække en opmærksomhed og interesse for Fri for Mobberi.

Målgruppe:

Eksterne ansatte.

4. Nyt indhold til kufferten

Beskrivelse:

- Fyld kufferten med små remeidier, som kan give anledning til sang/snak om forskellige emner
- Det skal være remedier som forklarer en følelse eller situation.

Målgruppe:

Børn og pædagoger.

5. Tegning med logo

Beskrivelse:

- Børn tegner meget, derfor ville det være ideelt at lave nogle skabeloner på Fri for Mobberi-papir
- Forældrene vil således også lægge mere mærke til dagplejens- og vuggestuens arbejde med Fri for Mobberi.

Målgruppe:

Børn og forældre.

6. Yoga

Beskrivelse:

- Musik med tilhørende yogaøvelser
- Musikken kunne være i samme stil som massage-sangen
- Det skal få børnene til at falde til ro
- Eksempel på en situation i praksis kunne være efter frokost inden børnene skal puttes. Det kunne være en god måde at få det til at falde til ro på.

Målgruppe:

Børn.

7. En melodi

Beskrivelse:

- En melodi som lyder i stil med “Nu skal vi lige falde til ro” eller “Nu skal jeg have jeres opmærksomhed”
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når der opstår hektiske situationer mellem børnene. Sangen vil kunne fange deres interesse og dermed få rettet deres opmærksomhed mod noget andet.

Målgruppe:

Børn.

8. Min dags skabelon

Beskrivelse:

- Skabelon til en tegning om barnets dag
- Forældrene skulle få tegningen med hjem
- Formålet med en dags skabelon er at styrke forældresamarbejdet.

Målgruppe:

Forældre.

9. Klokke til ro

Beskrivelse:

- En lille klokke, som man kan ringe med/slå på, når man skal have børnenes opmærksomhed
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når hektiske situationer opstår mellem børnene og man skal have deres opmærksomhed.

Målgruppe:

Børn.

10. Ideudveksling mellem fagpersoner

Beskrivelse:

- Hvad sker der ude i andre dagplejere og/eller vuggestuer? Hvordan bruger andre Fri for Mobberi som redskab?
- Få budskabet frem om, at Fri for Mobberi ikke skal ses som en ekstra opgave, der skal udføres, men en i stedet en hjælp
- Alle brugere af Fri for Mobberi burde have et forum, hvor de kan udveksle ideer.

Målgruppe:

Fagpersoner.

11. Babytegn for omsorg

Beskrivelse:

- Babytegnet skal kunne give børnene et tegn, som de kan give, når de savner omsorg eller trøst
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når et barn er ked af det.

Målgruppe:

Børn.

12. Skabelon til dokumentation

Beskrivelse:

- En skabelon til dokumentation af dagen kan fungere som en start på en samtale mellem barn og forældre
- Skabelonen skal være simpel og som gør det nemt at lave en dokumentation af dagen
- Med en skabelon kan børnene også selv fortælle deres historier fra dagen
- Den kan udformes i et skema med krydser, som gør det overskueligt at aflæse
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når et barn afhentes. Skabelonen kunne hænges i garderoben.

Målgruppe:

Børn, forældre og pædagoger.

13. Bamse piktogrammer

Beskrivelse:

- Billeder af dagens basis rutiner; opfyld-barnets-behov-rutiner.
- En visuel guide, som kan bruges som forberedelsesværktøj med børnene.
- Det skal være noget håndgribeligt for barnet, frem for noget distanceret som en plakat, der hænger på en væg.
- Man kunne også gøre dem mere analoge ved at forklare forældrene, hvad man har lavet i dag ud fra piktogrammerne. Det kan være med til at skabe tryghed.

Målgruppe:

Børn.

14. Nudging via klistermærker

Beskrivelse:

- Klistermærker/folie/bademåtter, der fx indikerer køen til håndvasken på badeværelset
- De skal forestille fodaftryk (på gulvet) som børnene kan stå på. Så ved børnene, at de skal gå videre i køen, når det er deres tur til at vaske hænder
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når børnene venter på, at det bliver deres tur til at vaske hænder på toilettet.

Målgruppe:

Børn.

15. Vendespil

Beskrivelse:

- Der mangler noget materiale i kufferten, som ikke kun er plakater. Det kunne være et vendespil
- En vendespil som henvender sig til de mindste børn
- Vendespillet kunne forestille dyr, mad eller handleord, fx bamse cykler, bamse spiser, bamse synger mm. Det kan blive meget populært, hvis vi inddrager bamseven
- Formålet er, at børnene lærer nogle grundlæggende ting eller handlinger gennem leg, som de måske ikke selv kan kommunikere.

Målgruppe:

Børn.

16. Dagens solstråle/stjernestund

Beskrivelse:

- Det er umuligt at dokumentere alt, hvad der sker i løbet af en dag, men med dagens højdepunkt kan man dele et glimt fra dagen
- Det kunne fx være et citat, et venskabsbillede eller en situation
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når forældrene kommer og henter deres barn.

Målgruppe:

Forældre.

17. Bog om følelser

Beskrivelse:

- Bog som fortæller om aktiviteter og lege, som er centreret omkring følelser
- I samme stil som “Totte og Lotte føler”
- Simpel og relevant bog målrettet de mindste børn
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når der er samling og pædagogen skal læse højt.

Målgruppe:

Børn.

18. Små fem minutters lege

Beskrivelse:

- Med små lege eller remser undgår man for store grupper af børn underholder sig selv
- Legene kan igangsættes når børnene venter, fx når de skal have tøj på til legepladsen eller når de venter på, at det bliver deres tur til at få skiftet ble
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når børnene skal vente.

Målgruppe:

Børn.

19. Tryghed - utryghed

Beskrivelse:

- En voksen er bundet op på ét barn, som er ked af det; Hvad kan man lave, mens man skaber tryghed for det barn, som også kan involvere 1-2 andre børn? Det kunne være en aktivitet for flere af børnene, så der bliver ro til det barn, som er ked af det.

Målgruppe:

Børn.

20. Rutinesituationer på badeværelset

Beskrivelse:

- Illustrationer af rutiner kan hjælpe utrygge børn
- Det kunne være billeder på væggen eller håndgribelige figurer, som ligger op til at fortælle en historie om, hvad der foregår
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når børnene skal have børstet tænder eller tørret hænder.

Målgruppe:

Børn.

21. Forslag til oprydning

Beskrivelse:

- En plakat med bamse, som hjælper med at rydde op. Det giver børnene en forståelse for, hvordan man rydder op
- Visuelle billeder til at sætte på hylder, kasser m.m., der viser, hvor legetøjet hører til. Det skaber synlighed over tings placering
- En lyd + en linje/vers som betyder, at nu skal vi hjælpes ad med at rydde op. Oprydning skal gøres til en leg
- Af håndgribelige ting kunne det fx være en klud, en tryllestav eller en fejekost.

Målgruppe:

Børn.

22. Visuel guide

Beskrivelse:

- En lille billedserie, som viser de trinene i situationer, hvor barnet skal lære at være selvhjulpne
- Eksempel på en situation i praksis kunne være i garderoben. Billeder viser, hvordan man tager tøjet på i korrekt rækkefølge.

Målgruppe:

Børn.

23. Materiale til ventesituationer

Beskrivelse:

- Små hurtige lege som kan bruges, når børnene står i kø eller venter. Der er mange gange i løbet af en dag, hvor børnene skal vente og det skaber uro
- Legene skal kunne leges mellem 2-3 børn
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når børnene skal vente på at vaske hænder.

Målgruppe:

Børn.

24. Plakater

Beskrivelse:

- Plakaterne er rigtig nyttige, men de skal være laminerede
- Plakaternes indhold skal være simpelt fx indeholde færre børn.

Målgruppe:

Børn.

25. Billedæske eller -pose

Beskrivelse:

- En æske med billeder, der forestiller forskellige følelser, aktiviteter, situationer m.m. som kan bruges til leg
- Skal laves i tykt pap med tekst på bagsiden
- Det skal opfordre til snak eller en konkret aktivitet
- Æsken kan evt. skiftes ud med en pose. Det er sjovt for børn at se, hvad der er i en lukkede pose. Det vækker deres nysgerrighed
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når børnene er til samling.

Målgruppe:

Børn.

26. Skabelon til bamsevens fotobog

Beskrivelse:

- Skabelon så man kan lave sin egen fotobog med bamseven, der oplever og føler ting
- Den enkelte institution skal selv kunne tage billederne og tilføje disse til bogen. Det skaber en genkendelighed hos børnene, som kan relatere til omgivelserne og situationerne.

Målgruppe:

Forældre.

27. Opskrift på tøj til bamseven

Beskrivelse:

- Lette og simple guides til at klæde bamseven på
- Det kunne fx være bygge-, sy- eller strikkeopskrifter
- Man kunne dermed engagere eller opfordre forældre/bedsteforældre til at hjælpe.

Målgruppe:

Børn og pædagoger.

28. Udstyr til bamseven

Beskrivelse:

- Udstyr til bamseven, fx en kost, sut, hagesmæk, cykelhjelme
- Udstyret kan bruges i overgangsrutinerne.

Målgruppe:

Børn.

29. Papbøger

Beskrivelse:

- Papbøger som henvender sig til de mindste børn
- Papbøgerne skal tage udgangspunkt i lignede situationer fra plakaterne.

Målgruppe:

Børn.

30. Oversigt over dagen

Beskrivelse:

- Oversigt med billeder af bamseven, der udfører nogle aktiviteter
- Det kunne fx være billeder af bamseven som vinker, tager tøj på, spiser, sover m.m.

Målgruppe:

Børn.

31. Mere musik

Beskrivelse:

- Nye sange til cd'en. Børnene elsker musik
- CD'en kunne fx indeholde flere remser og bevægelser
- Indspillede numre virker både afslappende og beroligende
- Musikken får dem til at holde fokus på den aktivitet, som de har gang i.

Målgruppe:

Børn.

32. Erstatning til CD'en

Beskrivelse:

- Der er ikke mange som har en CD-afspiller mere. I stedet kan man lave en video af sanglegene eller andre aktiviteter
- Gerne en opfriskning af danselegene, så de voksne kan se og høre de fonetiske aktiviteter
- Det skal være en inspiration til indlæring samt opfriskning af indholdet af CD'en.

Målgruppe:

Pædagoger.

33. Information til forældrene

Beskrivelse:

- Opdater informationen til forældrene
- Det skal være en mere appetitvækkende folder
- Folder eller pjece i stedet for et forældrebrev, som er mindre formel end det nuværende
- Afsenderen skal være Fri for Mobberi og ikke dagplejeren/vuggestuen.

Målgruppe:

Forældre.

34. Postkort (A5) med bamseven

Beskrivelse:

- Postkortene skal gives med hjem, hvor de så skal hænges op. Det skaber fokus på relationer og omsorg.

Målgruppe:

Børn.

35. Digitalt aktivitetshæfte

Beskrivelse:

- Digitalt aktivitetshæfte, der beskriver kreative projekter
- Formålet er vidensdeling mellem fagpersoner.

Målgruppe:

Fagpersoner.

36. Kreativ rekruttering af samarbejdspartnere

Beskrivelse:

- Løbende se på, hvad der rører sig fagligt i kommunerne
- Hvis det fx er rutiner, barn-hjælper-barn osv., så brug det til at markere sig i kommunerne
- Fokus på omsorg i 0-3 års alderen og muligheden for at tilpasse materialer til kommunernes læringsplaner
- Eksempel på en situation i praksis kunne være i forbindelse med introduktionsmøder og -Fri for Mobberi kampagner.

Målgruppe:

Kommuner og ledere

37. Digitale moduler

Beskrivelse:

- Digitale moduler med fokus på forskellige emner
- De skal give mere hjælp til, hvordan materialerne kan bruges i praksis.

Målgruppe:

Pædagoger.

38. Vidensdeling

Beskrivelse:

- Vidensdeling mellem institutionerne; hvad sker der i de forskellige institutioner?
- Det kan fx foregå via hjemmesiden eller på andre relevante platforme
- Et nyhedsbrev kan måske være effektivt, da man ikke aktivt skal søge efter inspiration/viden, men får det tilsendt en gang om måneden
- Vidensdeling er godt - vi vil jo gerne blive bedre!

Målgruppe:

Pædagoger.

39. Inspirationskatalog

Beskrivelse:

- Inspirationskatalog til pædagogiske fokus ved fri leg; hvad skal man lægge mærke til? Hvordan kan man understøtte inkluderende leg?

Målgruppe:

Pædagoger.

40. Opdeling af kuffert

Beskrivelse:

- Kufferten skal indeholde de fem vigtigste ting, som Fri for Mobberi mener, at man skal vide
- De allervigtigste ting i kufferten skal ligge øverst. Alternativt kan man opdele kufferten i rum
- Formålet er, at kuffertens formål bliver tydeligere fra start i forhold til for nye pædagoger eller pædagoger uden kendskab til kufferten.

Målgruppe:

Pædagoger.

41. Print-selv bøger

Beskrivelse:

- Skabeloner, fx digitale, hvor dagtilbud har mulighed for at layoute bøger med egne billeder fra børnenes hverdag
- Det kunne fx handle om børnegrupper, institutioner m.m.
- Eksempel på en situation i praksis kunne være, når der starter nye børn.

Målgruppe:

Børn.

42. Popup bog

Beskrivelse:

- En bog som visualiserer hverdagsrutinerne, så børnene kan se, hvordan de skal gøre i forskellige situationer
- Popup ideen er blot, at det bliver mere interaktivt og at det skaber en fascination hos børnene
- Det hjælper børnene med at forstå hverdagsrutinerne
- Eksempel på en situation i praksis kunne være til at vise børnene, hvordan man vasker hænder.

Målgruppe:

Børn.

43. Materiale med værdierne

Beskrivelse:

- Materiale til at tænke værdierne ind i hverdagsrutinerne
- Det kunne udarbejdes som et skema eller en model, hvor hverdagsrutinerne skrives ind og kobles med værdierne
- Det kunne fx være afhentning + respekt, som handler om, at vi skal hilse farvel, når vi går; forældrene skal se en pædagog i øjnene, når de går.

Målgruppe:

Børn.

44. Forløb til værdiuger

Beskrivelse:

- Et forløb med værdiuger, der involverer lege, sange, aktiviteter, udsmykning m.m. som viser, hvordan vi udviser de forskellige værdier
- Det kunne fx være en omsorgs-, tolerance-, respekt- eller moduge.

Målgruppe:

Børn.

45. Flere typer kopi-bamseven

Beskrivelse:

- Flere bamseven, der kan bruges aktivt af alle
- Det kan give inspiration til at bruge materialet i kufferten
- Man kunne også lave en kopi-bamseven i flere udgaver.

Målgruppe:

Børn.

46. Plakat med mangfoldighed

Beskrivelse:

- Plakat med 2-3 børn med forskellige udseende
- Det kunne fx være en høj, lille, tyk, tynd, lys, mørk person
- Vi skal visualisere mangfoldighed.

Målgruppe:

Børn.

47. Plakat med børn som krammer

Beskrivelse:

- Plakater med to eller flere børn der krammer
- Formålet er at styrke budskabet om at passe på hinanden og vise omsorg
- Plakaten skal hænge i børnehøjde og være lamineret

Målgruppe:

Børn

48. Følelsesplakat

Beskrivelse:

- En plakat til at få med hjem, som hænges op
- Formålet er, at forældrene kan tale med sit barn om, hvad følelser er
- Plakaten kan understøtte situationer, hvor barnet føler sig utryg

Målgruppe:

Børn.

49. Bamsevens rejsetaske

Beskrivelse:

- En rygsæk, en mulepose eller noget tredje påklædning, som bamseven kan have med sig, når den er på hjemmebesøg
- Man skal fokusere mere på, at det er muligt at få bamseven med på hjemmebesøg
- Mulighed for at vedlægge et miniskriv som hilsen i rygsækken/kufferten
- Formålet er at binde bro mellem institution/dagpleje/hjem.

Målgruppe:

Børn.

50. Dimsetavle

Beskrivelse:

- En tavle, der kan sidde på væggen, hvor børnene kan dimse med ting
- Historier med bamseven, som fx kører på traktor med hjul som kan dreje eller lukker en dør, låge m.m.
- Formålet er at understøtte leg på stuen
- Den kan også hænge i garderoben, mens man venter på at skulle have tøj på eller på at skulle afsted.

Målgruppe:

Børn.

51. En “bedste ven” i børnehaven

Beskrivelse:

- Det kan være en stor mundfuld for et barn at skulle overgå til børnehaven. Derfor kunne man skabe en relation mellem et børnehavebarn og et vuggestuebarn, så overgangen til børnehaven bliver lettere
- En ven fra børnehaven kunne besøge vuggestuen et par gange og lege lidt inden overgangen sker
- Det er altså et ældre barn, der hjælper de mindre børn, fx med at give sko på
- Formålet er at understøtte overgangen til børnehave.

Målgruppe:

Børn.

52. Fokus på at de store hjælper de små

Beskrivelse:

- Give konkrete eksempler med plakater, historier eller andre visuelle greb
- Gør det let for de store at hjælpe, fx at snotpapiret hænger i børnehøjde

Målgruppe:

Børn.

53. Venskabsgrupper

Beskrivelse:

- Venskabsgrupper mellem daginstitutioner og plejehjem
- Børnene besøger de ældre på plejehjemmet og leger sammen
- Mere arbejde mellem de to institutioner, fx i forhold til at strikkesøj til bamseven
- Inddragelse af lokalområdet.

Målgruppe:

Børn.

54. Bamsevens rejse

Beskrivelse:

- Så man kan følge bamseven på sin rejse og lave en aktivitet ud af det
- I samme stil som Balders historie om bamseven, som er med i børnehave-kufferten.

Målgruppe:

Børn.

55. Samarbejde med lokale foreninger

Beskrivelse:

- Fx den lokale strikkeklub laver tøj til de små bamsevenner
- Det strikkede tøj leveres til vuggestuen
- Børnene vælger tøj til deres egen bamseven
- Børnene møder strikkeklubben og viser deres bamser frem.

Målgruppe:

Dagtilbud

56. Årlig bamsefest

Beskrivelse:

- Fx lanternefest eller anden tradition
- Udnyt at mange afholder lanternefest og koble os på den med bamseven
- Evt. lægger bamseven til print - fold din egen bamsevenlanterne
- Print flag

Målgruppe:

Børn.

57. Løsninger til skeptisk personale

Beskrivelse:

- Det får dem til at åbne kufferten
- Til at sætte nye 'rammer' fx med mal-selv-blade
- Materialerne til skeptisk personale skal have en vis grad af genkendelighed
- Materialerne skal undgå at have elementer af skuespil og teatraliske elementer, for at favne en større gruppe af personale

Målgruppe:

Personale

58. Videoer fra hverdagen

Beskrivelse:

- Instruere udvalgte fagfolk i brugen af videooptagelser og bede dem optage situationer, hvor de oplever værdierne kommer i spil
- Videoerne vil styrke samarbejdet med forældre.

Målgruppe:

Personale og forældre

59. Landsdækkende dagbog

Beskrivelse:

- Lave en landsdækkende kampagne, hvor alle institutioner/dagplejere opfordres til at lave en dagbog
- Formattet kunne være digitalt fx som lydfil
- Dagbogen bidrager til samarbejde på tværs af institutioner og giver inspiration.

Målgruppe:

Institutioner og personale

60. Aktivitetsoversigt for dag eller uge

Beskrivelse:

- Forproduceret oversigt over aktiviteter der hjælper pædagoger til at huske Fri for Mobberi i hverdagen og forældre til at forstå Fri for Mobberi samt hvad der er foregået i dagtilbuddet.

Målgruppe:

Pædagoger

61. Billedbog om børnenes hverdag

Beskrivelse:

- De nuværende bøger i kufferten er meget kompakte. Med en billedbog for de helt små, bliver de mere beskrivende for børnene.
- Bogen skal vise situationer fra børnenes hverdag, fx aflevering, putning, ked af det, leg.
- Skal henvende sig til de mindste børn.
- Bamseven kunne være hovedperson.
- Giver nye børn indblik i, hvordan en hverdag forløber.

Målgruppe:

Børn.

62. Redskaber til personale trivsel

Beskrivelse:

- En 10 min lang video om personale som rollemodeller, arbejdskultur mv.
- De voksnes relationer smitter af på børnene.

Målgruppe:

Pædagoger.

3.2 Personaer

Simple skitser til personaer udarbejdet på arbejds møde oktober 2019.
Efterfølgende kvalificeret på udviklingsworkshop november 2019

Introduktion til personaer

På arbejds mødet med Fri for Mobberi blev der udviklet 12 skitser til personaer for Fri for Mobberis fire målgrupper:

- To for ledere
- To for dagplejere
- Seks for pædagoger / pædagogmedhjælpere
- To for forældre

Skitserne kan enten videreudvikles eller kan indgå i det videre arbejde med udvikling af materialer til den reviderede kuffert.

Navn: Lone

Kategori: Leder i vuggestue

Fakta: 44 år, i gang med diplom i ledelse. Tidligere pædagog og afdelingsleder i huset

Karaktertræk: Følger forvaltningens krav og ønsker, styr på budget. Bliver grebet af meget nyt og flyder med i forskellige retninger, men får ikke organiseret og ikke altid personalet med.

Relation: Synes hun har en fantastisk institution. Personalet er glade for at være der. De vægter det sociale i P-gruppen højt. Er meget ude af huset til møder, uddannelse, kurser og bruger meget tid på kontoret. Ikke meget børnetid.

Værdi: Hun taler meget om anerkendelse, men det kan være svært at se det løftet i praksis. Ikke helt hånd om forældresamarbejdet. Løser problemet, men er ikke på forkant.

Materialet er interessant, hvis

....'vi gør det på vores egen måde - tager de ting ind, som giver mening for os'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'pædagogerne har fagligheden og relationerne til børnene, så det behøver jeg ikke blande mig i'.

Navn: Helle

Kategori: Leder af dagpleje

Fakta: 42 år, dagplejepædagog. Har været pædagog i mange år. Normering blev for dårlig. Er veninde med Pia.

Karaktertræk: Høj faglighed og meget reflekteret omkring praksis og kan godt lide ledelsesrollen og give sparring til dagplejen.

Relation: Har hørt om det på en konference. Har bestilt kursus og kufferten men tænker at videregive koordineringen til dagplejekoordinatoren. er ikke selv med kurset, da hun er i gang med en ledelsesuddannelse.

Værdi: De skal arbejde med de nye læreplaner og det kan opfyldes med Fri for Mobberi. Derudover har kommunen fokus på overgang og de har materialet.

Materialet er interessant, hvis

....'det skal bruges til at løfte det faglige niveau i gruppen og give fælles sprog'

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis..

....'jeg har ikke fingeren helt nede i praksis, så det er ikke mig der skal bruge tid på det'.

Navn: Pia

Kategori: Dagplejer

Fakta: 49 år og dagplejer

Karaktertræk: Rolig, opmærksom og empatisk. Finder stor glæde i at være dagplejemor og er meget engageret i børn og forældre. Halvdelen af hendes hjem er indrettet til dagpleje. så børnene nemt kan bevæge sig rundt. pia er nysgerrig fagligt og har stor fokus på at videreuddanne sig.

Relation: Hun sidder på gulvet med børnene, deltager i leg. Opfordrer dem til at hjælpe hinanden. Påtaler børnenes handlinger over for hinanden. Giver sig tid til hver enkelt barn, men har også fokus på hele børnegruppens ve og vel.

Værdi: Hun kan se på børnegruppen, at det virker og det motiverer hende.

Materialet er interessant, hvis

....'fordi det er så vigtigt et arbejde at komme tidligt i gang med'.

Navn: Lise

Kategori: Daglejere

Fakta: 40 år, dagplejer i 8 år - ikke uddannet

Karaktertræk: Glad for rutiner, ikke så glad for rod, synes hurtigt at ting bliver uoverskuelige, siger tit: 'Jeg orker ikke', betegner sig selv som en 'passer', sætter ikke meget igang.

Relation: Hun får dagen til at glide. Har selv børn, der kommer hjem fra børnehave og skole. tænker ikke så meget på fællesskab. Fedt, når det sker, men ikke opmærksom på egen rolle.

Værdi: Børnene får et stærkere fællesskab og hun ved at hun har bidraget til det.

Materialet er interessant, hvis

....'det kan give praktisk redskaber til at sætte aktiviteter i gang'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'det bliver for meget kaos, åbner op for ting, hun ikke kan styre'.

Navn: Jens

Kategori: Den umotiverede

Fakta: 39 år, pædagog i 10 år

Karaktertræk: Glad for sit arbejde, omsorgsfuld, usikker på sin faglighed, mindre reflekteret ift. børnenes udvikling, befinder sig godt i faste rutiner, han er ikke den drivende kraft blandt personale

Relation: Xx

Værdi: Styrket sin faglighed, større motivation i arbejdet

Materialet er interessant, hvis

....'vi kan bruge det til konkrete situationer i børnegruppen fx konflikter. Jeg oplever det som et redskab'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'alt går godt i børnegruppen. Jeg er ikke god til skuespil og sang, så det springer jeg over'.

Navn: Jonna

Kategori: Stillesiddende

Fakta: 52 år, har arbejdet i daginstitution i 13 år i skånejob

Karaktertræk: Jonna er glad for børn og oplever at have gode relationsevner - dog primært til de mere stille børn. Jonna er dårligt gående og har derfor typisk en stillesiddende rolle med læsning og omsorg.

Relation: Jonna lader sig opsøge mere end er opsøgende. Det gør, at børnenes initiativ bliver afgørende ift. det fællesskabende arbejde. Til gengæld har Jonna mulighed og card blanche til at bruge tid på det nære med en lille børnegruppe.

Værdi: Det kan hjælpe Jonna på vej der, hvor hun i forvejen lægger sin energi og ser sin værdi. Det giver hendes område opmærksomhed og værdi. Det kan bidrage til, at hun føler sig mindre begrænset og mere anerkendt.

Materialet er interessant, hvis

....'Det passer ind i den ramme, som mit arbejde er præget af. Hvis jeg ikke udfordres på de områder, jeg er begrænset på'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'Det bliver for ufleksibelt. Jonna styrer ikke selv fx. antallet af børn.

Navn: Annette

Kategori: Superpædagog

Fakta: 47 år, uddannet pædagog i 20 år, arbejdet her i 8 år, 3 børn.

Karaktertræk: Annettes hjerte banker for børnene - særligt de skæve og udfordrende. Glimt i øjet og smil på læben, inviterer til kram og omsorg. Fortæller kollegaer om dagens succesoplevelser med børnene. Rolig og anerkendende i kontakten med forældrene.

Relation: Sidder på gulv blandt børn, soler sig i de små stjernestunder, argumenterer ud fra et børneperspektiv.

Værdi: Det giver mig noget som person, når jeg ser børn vokse og udvikle sig. Jeg havde et barn som....og pludselig... Det var helt fantastisk at opleve den udvikling. Jeg elsker at lære nyt og blive klogere.

Materialet er interessant, hvis

....‘dejligt med inspiration for at komme i gang og selv forny og videreudvikle sammenhænge’.

Navn: Lars

Kategori: Nyuddannet pædagog

Fakta: 26 år og nyuddannet pædagog

Karaktertræk: Lars er musiker og uddannede sig relativt sent til pædagog. Energisk, overskudsagtig, humor, ressourcensyn, kan klare meget kaos, nysgerrig, positiv, nytænkende, hviler i sig selv

Relation: Lars stødte på Fri for Mobberi under en praktik og synes det spiller godt sammen med det, han lærte på uddannelse. Han står for al rytmikken ('Han er jo musiker'), han er bannerfører for Fri for Mobberi og bruger det, når han kan, men har ikke selv samlinger, så det bliver ikke struktureret.

Værdi: Bliver bekræftet i sin faglighed/identitet. Bliver glad af at gå på arbejde. Kan gøre en forskel.

Materialet er interessant, hvis

.....'Jeg kan få friere hænder med børnene, så jeg kan sætte forløb i gang'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

.....'Jeg ikke kan få de andre med på det'.

Navn: Thomas

Kategori: Tilskueren

Fakta: 29 år. Pædagogmedhjælper i vuggestue

Karaktertræk: Thomas synes er meget søde og er endt i en vuggestue, da han gerne vil være fotograf, men ikke kan leve af det. Han er fagligt usikker ift. det andet personale.

Relation: Thomas er ikke bevidst om betydningen af fællesskabet og relationer for børns udvikling. Han hjælper primært med det praktiske og lader initiativretten blive hos de faste fagpersoner på stuen.

Værdi: Får en dybere forståelse for betydningen af sin rolle og arbejdet med de yngste. Fornemmer hvordan han rent faktisk kan gøre en forskel for de mennesker (som børn jo er).

Materialet er interessant, hvis...

....'Jeg kan se børnene have det godt og sjovt og jeg kan mærke, at børnene bliver glade for mig'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis...

....'hvis jeg bare skal bruge en hånddukke og sidde og pusse-nusse'.

Navn: Britta

Kategori: Fagperson/pligtopryddere

Fakta: 57 år. Pædagogmedhjælper i 25 år

Karaktertræk: Kommer og går til tiden. Har øje for hvordan stuen ser ud. Rydder meget gerne op. Får børnene i tøjet, vasket fingre, skiftet osv. og gerne effektivt og grundigt.

Relation: Synes ikke det er det vigtigste, da for at børnene har det godt, må der være styr på det praktiske. Vi har en klar opdeling på stuen og det tager 'superpædagogen' sig af. Det er der ikke nogen grund til at ændre.

Værdi: Har måske talt sig selv lidt ned til kun at kunne denne rolle og måske kunne det give lidt selvtillid at opleve værdien af arbejdet med det relationsopbyggende i rutinerne - fx inddrage dem i oprydningen. Har ikke blik for, at det kan lade sig gøre.

Materialet er interessant, hvis

....'det kan gøre børnene mere hjælpsomme og lære dem fx at rydde op og have blik for at holde orden'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'hvis det er noget der forstyrrer rutinerne og de tidspunkter, det foregår på. Vil helst ikke forstyrres'.

Navn: Pia

Kategori: Forældre

Fakta: 35 år og akademiker. Ansat i ministerium. Liva på 2 år

Karaktertræk: Pia har fået sit første barn og er meget optaget af institutionens trivselsarbejde, relationsarbejde men med stort fokus på eget barns vinding. Vidende om det pædagogiske arbejde.

Relation: Pia er qua sit arbejde i berøring med daginstitutionsområdet, normeringer og faglighed. Hun mener at relationsarbejdet er det vigtigste og efterspørger ofte anvisninger til, hvad de kan gøre i hjemmet uden det store held.

Værdi: Pia oplever at have energi og lyst til at gøre mere, men savner anvisningen. Pia efterlyser et engagement på tværs af forældregruppen, men ser samtidig sig selv som havende en rolle ift. at være rollemodel for andre forældre.

Materialet er interessant, hvis

....'Hun kan mærke at det har positiv indflydelse på eget barn. Hvis det er evidensbaseret'.

Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'Det bliver for løst prioriteret. Hvis det opleves som pligt mere end egentlig engagement - faglighed og engagement er vigtigt'.

Navn: Brian

Kategori: Forældre

Fakta: 32 år, tømrer i Vejle-området. Barn i dagpleje.

Karaktertræk: Brian har 2 børn, som er kommet ret tæt. En i dagpleje og andet barn er lige startet i børnehave. Brian har ikke haft barsel for det var mest vigtigt for kæresten. Han henter 2 gange om ugen.

Relation: Kæresten har fortalt, at de arbejder med det i dagplejen og det synes Brian er underligt, for små børn mobber vel ikke. Men han stoler på dagplejemoderen og vil ikke være til besvær.

Værdi: Forståelsen for hvordan han kan være en rollemodel for sit barn og de andre børn i børnegruppen, giver ham en styrket selvtilid omkring det at være far. Han har altid drillet alle, men ved godt, at de var lidt hårde ved hinanden i skolen dengang.

Materialet er interessant, hvis

....'det kan hjælpe mine børn til at have det godt i skolen'

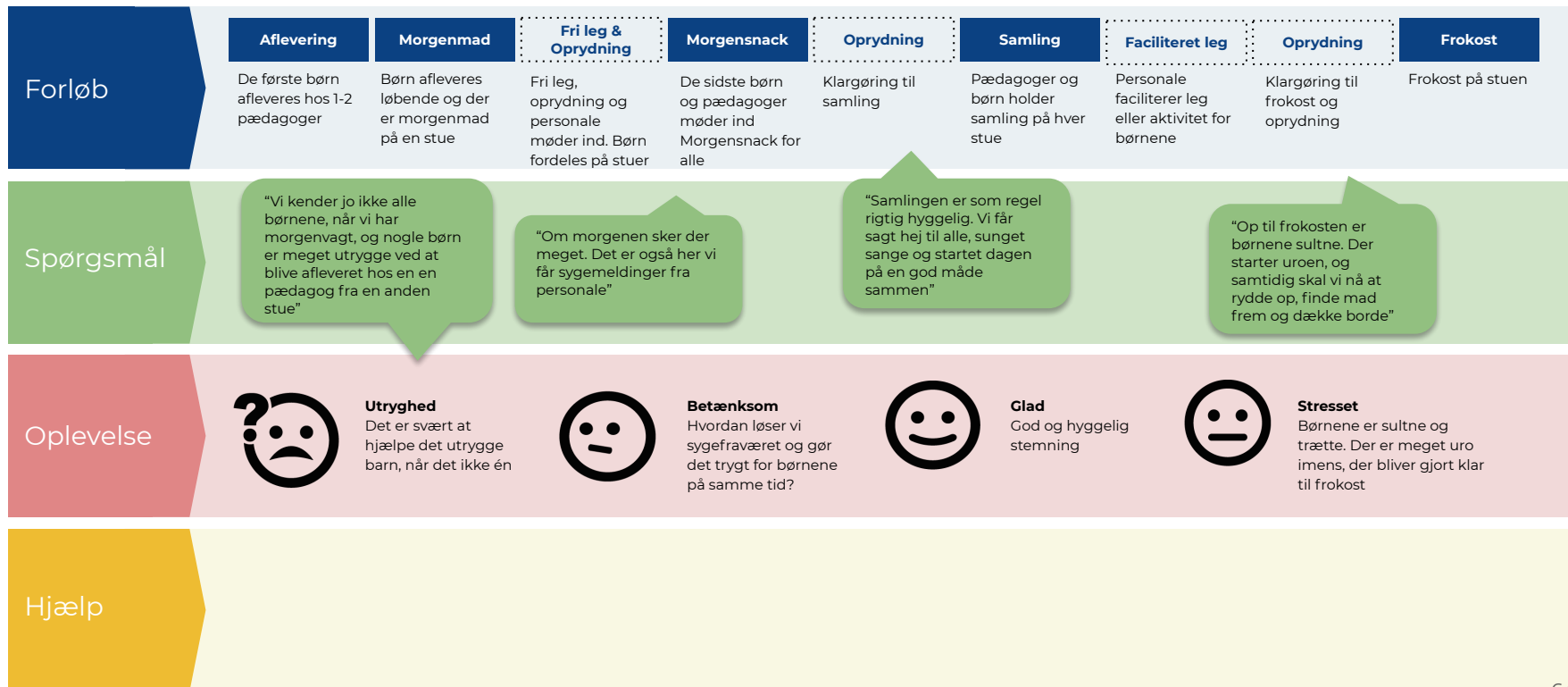
Jeg gider ikke bruge tid på materialet, hvis

....'det kræver at jeg skal komme til møder'

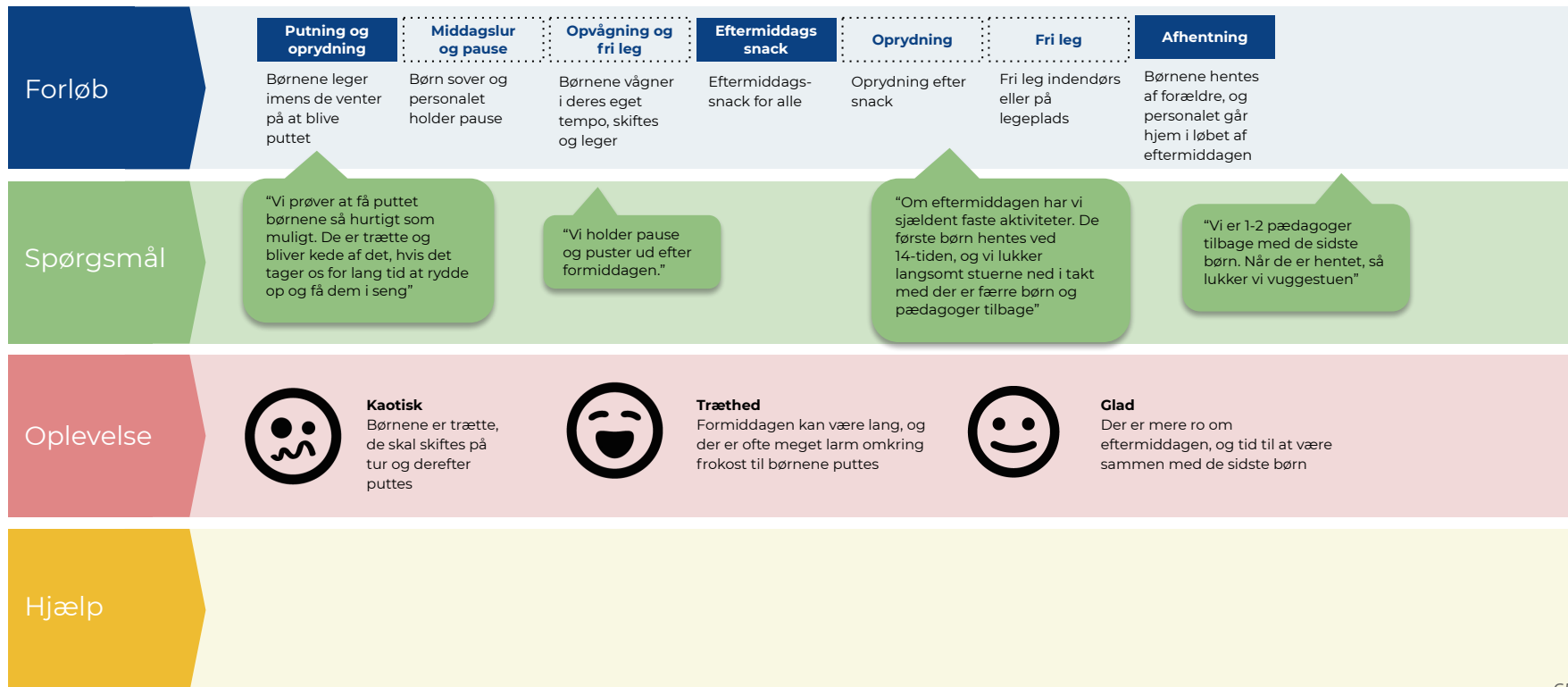
3.3 Brugerrejser

Udarbejdet på arbejds møde oktober 2019 og efterfølgende kvalificeret på udviklingsworkshop november 2019

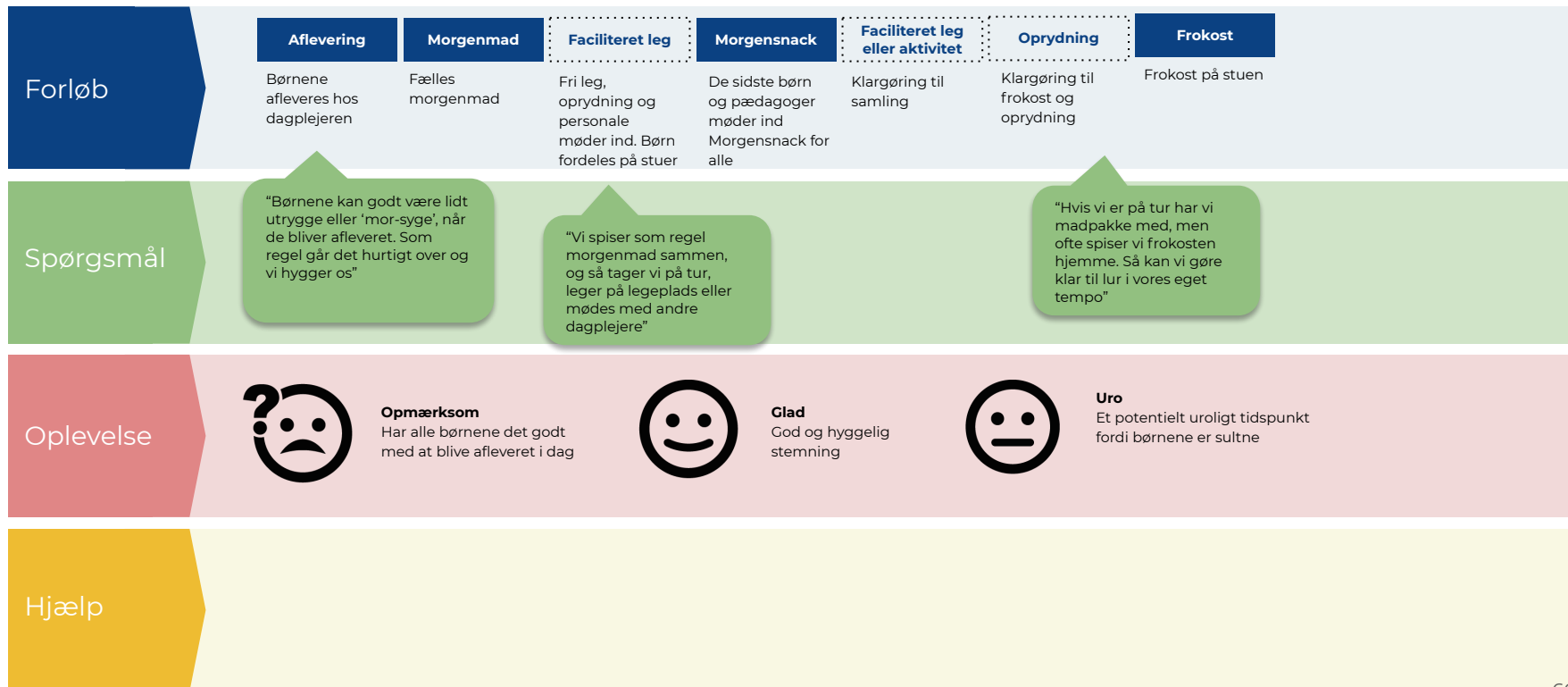
Brugerrejse vuggestue 1/2

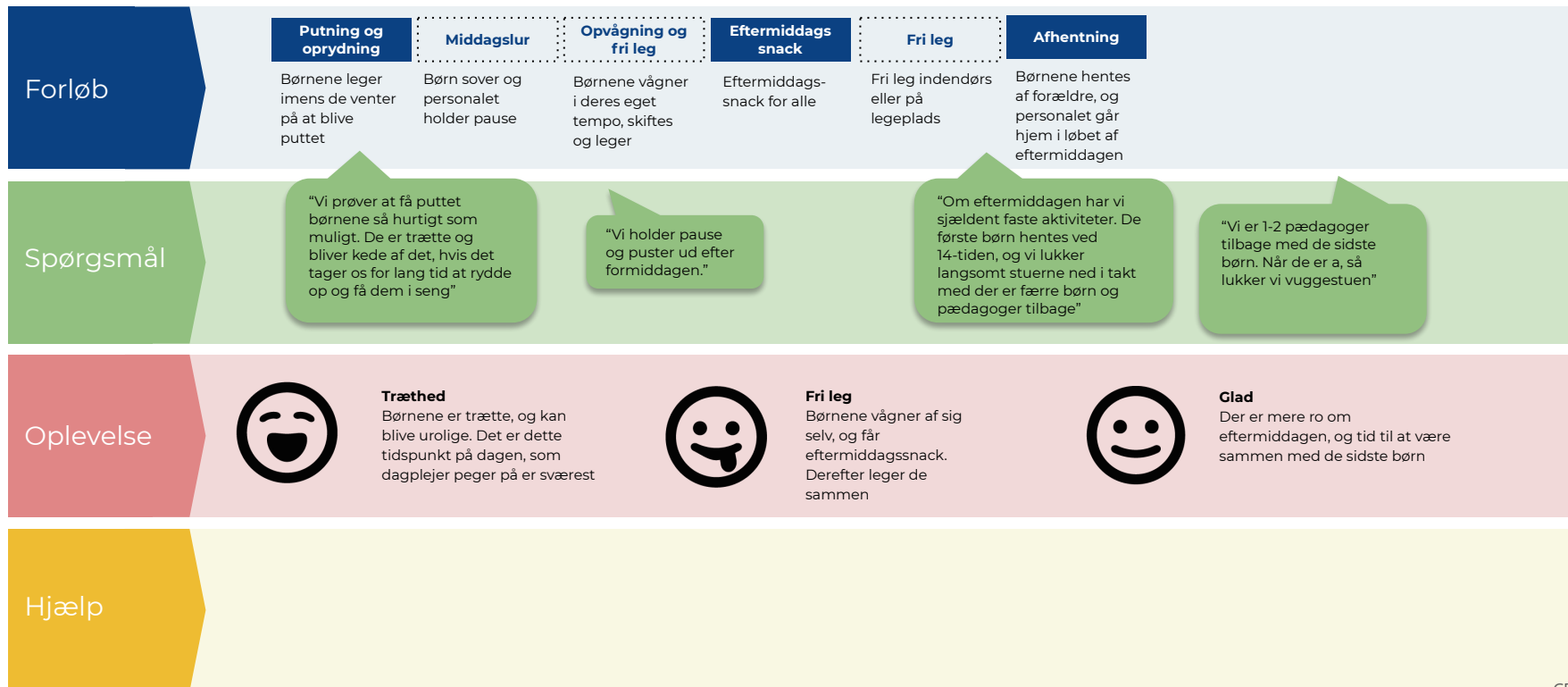
Brugerrejse vuggestue 2/2

Brugerrejse dagpleje 1/2

Brugerrejse dagpleje 2/2

SEISMON¹UT